

BULAŞ BAZLI ÖNLEMLER (BBÖ)

AMAÇ

Bulaş Bazlı Önlemler bilinen veya şüpheli bir enfeksiyöz etken ile enfekte olan bir hastaya hizmet sunumu sırasında gerekli olan ek enfeksiyon kontrol önlemlerinin alınmasının sağlamaktır.

Covid-19, çok yeni bir virüs tipidir. Virüsle ilgili araştırmalar tüm dünyada ve ülkemizde devam etmekte ve virüsün bulaşması, yayılması, önlenmesi ve tedavisine yönelik sürekli yeni bilgiler ve bulgular elde edilmektedir. Bu planda yer alan COVID-19 ile ilgili bilgiler, **ilgili kuruluşlar tarafından** yeni gelişmeler takip edilmeli ve **uygulamalar** bu yönde güncellenmelidir.

KAPSAM

Kurumumuzun faaliyet gösterdiği tüm birimleri ve özel gurupların erişebilirliğini de kapsar.

SORUMLULAR

İşveren/İşveren Vekili –Okul Salgın Acil durum sorumlusu-Tüm çalışan, öğrenci, ziyaretçi, tedarikçi, Kantin ve servis çalışanlar

COVID-19 Bulaşma Yolları:

Covid-19'un bulaşmasının esas olarak öksürme ve hapşırma ile oluşturulan solunum damlacıkları ve kirlenmiş yüzeylerle temas yoluyla olduğu düşünülmektedir. Ayrıca hasta bireylerin öksürme, hapşırma yoluyla ortaya saçtıkları damlacıklara diğer kişilerin elleri ile temas etmesi sonrasında ellerini ağız, burun veya göz mukozasına götürmesi ve temas etmesi ile bulaştığı bilinmektedir.

BULAŞ BAZLI ÖNLEMLER (BBÖ)

COVID-19 İnkübasyon (Kuluçka) ve Enfeksiyon Periyodu:

Covid-19 vakalarının, semptomların başlangıcından 1 gün, nadiren 2 gün öncesine kadar bulaştırıcı olabildiği bilinmektedir. Ancak, çoğu durumda **bireyler, genellikle semptomları varken bulaşıcı olarak kabule edilir.** Hafif vakalarda semptom başlangıcından klinik iyileşmeye kadar olan ortalama sürenin **yaklaşık 2 hafta**, ciddi veya kritik vakalar için ise **3-6 hafta** olduğu kabul edilmektedir.

COVID-19 Bulaş Önlemleri:

Temas önlemleri: Enfeksiyonu önlemek ve kontrol etmek için hasta ile doğrudan temas yoluyla veya dolaylı olarak enfeksiyon bulaşmasını önlemek ve kontrolü sağlamak için kullanılır. Temas yolu enfeksiyon bulaşmasının en yaygın yoludur.

Damlacık önlemleri: Bir bireyin solunum yolundan doğrudan damlacıklar yoluyla kısa mesafelerde başka bir bireyin göz, kulak, burun, ağız gibi mukozal yüzeye enfeksiyon bulaşmasını önlemek ve kontrol etmek için kullanılır.

Hava kaynaklı önlemler (solunum yolu önlemleri): Bir bireyin solunum yolundan hava yoluyla aracılığıyla doğrudan başka bir bireye yada yüzeye (temas etmeden) enfeksiyon bulaşmasını önlemek ve kontrol etmek için kullanılır.

Filyasyon İşlemleri

Filyasyon işlemleri işlemleri Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülür. Bu işlemler kuruluştaki şüpheli bir vaka tespit edildikten hemen sonra başlanır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), filyasyon işlemleri uygulanacak kişileri, olası veya teyit edilmiş bir vakanın semptomlarının (ateş, öksürük, burun akıntısı, solunum sıkıntısı vb.) başlamasından **2 gün önce** ve **14 gün sonra** aşağıdaki maruziyetlerden herhangi birini yaşayan kişi olarak tanımlar:

- Olası veya teyit edilmiş bir vakayla 1 metre içinde ve 15 dakikadan fazla yüz yüze temas,
- Olası veya teyit edilmiş bir vakayla doğrudan fiziksel temas,
- Uygun kişisel koruyucu donanım kullanmadan muhtemel veya doğrulanmış Covid-19 hastalığı olan kişiye doğrudan temas,
- Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen diğer durumlar.

Olası COVID-19 olgusu tespit edildiğinde temaslara yönelik yapılması gerekenler

BULAŞ BAZLI ÖNLEMLER (BBÖ)

Olası COVID-19 enfeksiyonu olan bir kişi tespit edildiğinde;

1. Bu kişi ile temas etmiş kişiler ve temasın özellikleri (yakın temas kriteri olup olmadığı) belirlenerek iletişim bilgileri kayıt altına alınır.

2. Olası olgunun PCR (Polymerase Chain Reaction) sonucu negatif gelirse;

a. Temaslılara yönelik herhangi bir önlem alınmaz.

b. Yakın temaslıları; **maske ile çalışmaya devam ederek** 14 gün boyunca kendilerini ateş ve solunum semptomları açısından takip etmeleri konusunda bilgilendirilir.

3. Test sonucu negatif gelirse temaslılarla ilgili herhangi bir işlem yapılmaz.

4. Test sonucu pozitif gelirse;

a. Yakın temaslılar; temaslı algoritmalarına uygun 14 gün boyunca ateş ve/veya solunum semptomları açısından evde takip edilir ve sözlü ve yazılı olarak bilgilendirilir, onamları alınır. Gerekli görülen durumlarda aktif takip (telefon veya ziyaret ile) yapılabilir.

b. Temaslılar; maske ile çalışmaya devam ederek 14 gün boyunca kendilerini ateş ve solunum semptomları açısından takip etmeleri konusunda bilgilendirilir.

c. Temaslı veya yakın temaslılarda 14 günlük takip süresi içerisinde ateş ve/veya solunum semptomları (öksürük, nefes darlığı) gelişirse tıbbi maske (cerrahi maske) takarak sağlık kuruluşuna başvurması sağlanır.

Yakın Temaslı

- » Kesin veya olası bir vakaya damlacık enfeksiyonuna yönelik korunma önlemleri almadan doğrudan bakım sağlayan, COVID-19 ile enfekte sağlık çalışanları ile birlikte çalışan veya COVID-19 ile enfekte hasta ziyareti gibi sağlık merkezi ilişkili maruziyeti olan kişiler
- » COVID-19 hastası öğrenci ile aynı sınıfı paylaşan (okul öncesinde ve okul çocuklarında) öğrenciler ve öğretmenler
- » COVID-19 hastasıyla yurtdışı veya otelde aynı odayı paylaşanlar
- » COVID-19 hastasıyla direkt temas eden (örn. el sıkışan) kişiler
- » COVID-19 hastasının salgıları (tükürük, balgam vb) ile korunmasız temas eden kişiler
- » COVID-19 hastasıyla 1 metreden daha yakın mesafede 15 dakikadan uzun süreyle yüz yüze kalan kişiler
- » COVID-19 hastasıyla aynı kapalı ortamda (hastane veya banka bekleme salonları, otobüs, servis vb ulaşım araçları) 1 metreden yakın ve 15 dakika veya daha uzun süre bir arada kalan kişiler.
- » COVID-19 hastasıyla aynı uçakta seyahat eden yolculardan iki ön, iki arka ve iki yan koltukta oturan kişiler
- » COVID-19 hastasıyla aynı evde yaşayanlar
- » COVID-19 hastasıyla aynı ofiste çalışanlar

Temaslı

BULAŞ BAZLI ÖNLEMLER (BBÖ)

- » COVID-19 hastasıyla aynı kapalı ortamda (hastane veya banka bekleme salonları, otobüs, servis vb. ulaşım araçları) 1 metreden uzak mesafede bulunmuş kişiler.
- » COVID-19 hastasıyla aynı kapalı ortamda (hastane veya banka bekleme salonları, otobüs, servis vb. ulaşım araçları) 15 dakikadan kısa süre bulunmuş kişiler.
- » COVID-19 hastasıyla 1 metreden daha yakın mesafede 15 dakikadan kısa süreyle yüz yüze kalan kişiler.
- » COVID-19 hastasıyla aynı kapalı ortamda 15 dakikadan uzun süre ile maske takarak bulunmuş kişiler.

Etkilenmeyen Çalışanlar

Etkilenmeyen çalışanlar, düşük riskli maruz kalma olduğu düşünülen kişilerdir. Bu kişilerden, hastanın transfer edildiği veya ayrıldığı tarihten itibaren **14 gün boyunca** Covid-19 semptomlarını kendi kendine izlemeleri ve Covid19'u gösteren semptomlar geliştirmeleri durumunda, derhal amirlerine durumu bildirmeleri, kendi kendini izole etmeleri ve yerel sağlık kuruluşlarına başvurmaları istenir.

İzolasyon Süresinin Sonlandırılması

3 Eylül'den itibaren yeni tip coronavirüs (Covid-19) testi pozitif vakalarda PCR alındığı günden itibaren, olası vakalarda ise semptom başlangıcından itibaren **10. günün sonunda (öncesi 14 gündü)** izolasyonun sonlandırılacağını ve işe dönebileceğini açıkladı. İzolasyon süresi sona erenlerin PCR testi yapılmaksızın işlerine dönebilecekleri belirtildi.

İngiliz Ulusal Sağlık Sistemi (NHS) de Covid-19 ile uyumlu semptomları olan ya da PCR testi pozitif kişilere evde 10 günlük izolasyon öneriyor ve böyle kişilerin birlikte yaşadıkları bir başka kişinin daha testinin pozitif olması durumunda izolasyon süresini 14 güne çıkarıyor.

BULAŞ BAZLI ÖNLEMLER (BBÖ)

COVID-19 Bulaş Bazlı Önlemlerin (BBÖ) Planlanması

SEKÖ, bulaşıcı bir ajanın çapraz bulaşmasını önlemek için tek başına yetersiz olduğunda, Bulaş Bazlı Önlemler uygulanır. BBÖ, enfekte olan bir hastaya hizmet sunumu sırasında gerekli olan ek enfeksiyon kontrol önlemleridir. Bu önlemler genel olarak Covid-19 şüpheli ve ya tanısı (pozitif) almış kişilere temas sırasında ve sonrasında yapılacak işlemlerdir.

SIRA	EYLEM	SORUMLU	TEMRİN	KONTROL
1	Salgın acil durum sorumlusuna haber verilmesi	Durumu karşılaştıran ilk kişi veya kişiler (güvenlik, danışma personeli, öğrenci, öğretmen, Belletmen vb. kişiler)	Bulaş riski olması halinde sürekli	PR03 İletişim Prosedürü, TL22 Pandemi Genel Talimat,
2	Engelli öğrenci/ personel ve /veya kaynaştırma öğrencilerinin covid-19 süreçleri, okul öncesi ilkököl öğrencilerini özel politika gurupları kapsamında değerlendirilmesi	Kurum Acil Durum Srm./ ilgili Md. Yardımcısı/ varsa Sağlık personeli/ Engelli öğrenciden sorumlu öğretmen	Bulaş riski olması halinde sürekli	TL27 Özel Grup Erişebilirliği - Okul Öncesi-İlkokul Dahil
3	Kişinin izole edilmesinin ve izole kalmasının sağlanması (Covid gözlem odası)	Kurum Acil Durum Srm.	Bulaş riski olması halinde sürekli	İA01 Covid-19 VAKA Tespit İş Akış Şeması, KL27 Bulaş Olması Halinde İşleyiş Kontrol Listesi
4	Kişi ve kişiye müdahale dahil, kontamine materyallerle iş ve işlem yapılırken uygun KKD kullanılması	Kişiye müdahale eden kişiler	Bulaş riski olması halinde sürekli	KKD Teslim ve Eğitim Formu,
5	Sağlık kuruluşu ile iletişime geçilmesi (ALO 184) ve Kişinin yakınlarını bilgilendirmesi	Salgın acil durum sorumlusunun	Bulaş riski olması halinde sürekli	PR03 İletişim Prosedürü
6	Sevkinin sağlanması	Salgın acil durum sorumlusunun	Bulaş riski olması halinde sürekli	PR03 İletişim Prosedürü
7	Temaslıların tespiti	Salgın acil durum sorumlusunun	Bulaş riski olması halinde sürekli	İA01 Covid-19 VAKA Tespit İş Akış Şeması, DŞ02 COVID19-VAKA-SORGULAMA-KILAVUZU
8	Salgın hastalık belirtisi gösteren kişinin ve temaslıların kullandığı alanların boşaltılması	Salgın acil durum sorumlusunun	Bulaş riski olması halinde sürekli	TL22 Pandemi Genel Talimat

BULAŞ BAZLI ÖNLEMLER (BBÖ)

9	Kontamine malzeme ve alanlar için uygun dezenfeksiyon işlemlerinin yapılması	Salgın acil durum sorumlusunun, Temizlik personeli	Bulaş riski olması halinde sürekli	PL01 temizlik planı, TL31 ATIK TALİMATI
10	Kullanılan nevresi takımları vb. eşyaların temizliği veya bertarafı	Salgın acil durum sorumlusunun, Temizlik personeli	Bulaş riski olması halinde sürekli	PL01 temizlik planı TL31 Atık Talimatı, TL18 Çamaşırhane Çalışma Talimatı
11	Odanın havalandırılmasının sağlanması	Salgın acil durum sorumlusunun, Temizlik personeli	Bulaş riski olması halinde sürekli	PL01 temizlik planı
12	Müdahale sonrası KKD lerin uygun çıkartılması	KKD kullanan kişiler	Bulaş riski olması halinde sürekli	TL14 Gözlem Odası Talimatı
13	Müdahale sonrası KKD lerin uygun berarafı	KKD kullanan kişiler Atıktan sorumlu temizlik personeli	Bulaş riski olması halinde sürekli	TL31 Atık Talimatı,
14	El hijyeni sağlanması	KKD kullanan kişiler Atıktan sorumlu ve temizlik yapan temizlik personeli Ortamda bulunan bütün kişiler	Bulaş riski olması halinde sürekli	TL19 El Hijyeni ve El Yıkama Talimat
15	İlçe Sağlık ve İlçe Milli Eğitimin Bilgilendirmesi	Salgın acil durum sorumlusunun	Bulaş riski olması halinde sürekli	PR03 İletişim Prosedürü, FR09 COVID VAKA BİDİRİM FORMU
16	Kurum, personellerine Covid 19 ‘ a maruz kalma olasılıkları konusunda bilgilendirilmesi ve sağlık kuruluşuna yönlendirilmesi	Okul Müdürü	Bulaş riski olması halinde sürekli	PR03 İletişim Prosedürü
17	Sağlık bakanlığı Filyasyon ekibinin belirlediği gerekli önlemlerin uygulanması	Okul Müdürü Salgın acil durum sorumlusunun	Bulaş riski olması halinde sürekli	TL22 Pandemi Genel Talimat, DŞ01 Covid süreçleri Algoritması
18	Yazışmaların takibi	Okul Müdürü Salgın acil durum sorumlusunun	Bulaş riski olması halinde sürekli	TL20 HEÖK Görev Talimatı
19	Sağlık durumu ve Devam-devamsızlık iş ve işlemlerinin	Okul Müdürü	Bulaş riski olması	LS05 Covid-19 Devamsızlık

BULAŞ BAZLI ÖNLEMLER (BBÖ)

	takibi	Salgın acil durum sorumlusunun	halinde sürekli	Takip
--	--------	--------------------------------	-----------------	-------

OKULLARDA HES KULLANIMI *olması halinde*;

- Tüm öğrenci ve öğretmenlerin **HES kodları**, okul müdürlerine verilir.
- Öğrencilerin risk durumları **sınıf öğretmenleri**;
- Hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin **risk durumları** okul müdürleri tarafından;
HES kodları sorgulanarak izlenir.
- Bir sınıfta pozitif ya da temaslı bir vaka çıktığında;
Öğrencinin sınıf arkadaşları (çevresindeki sıralarda oturanlar),
Servis arkadaşları (çevresindeki koltuklarda oturanlar),
Öğretmenleri tespit edilerek **filyasyon süreci** başlatılır.
- Yapılan entegrasyon sayesinde vakaya dönüşen öğrenci ve öğretmenlerin izinleri sistem üzerinden verilir.

Kaynaklar

Sağlık Bakanlığı Covid-19 Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberi
Covid 19 (SARS-CoV-2 Enfeksiyonu) Temaslı Takibi, Salgın Yönetimi, Evde Hasta İzlenimi ve Filyasyon
TSE Covid-19 Hijyen, Enfeksiyon Önleme ve Kontrol Kılavuzu Sanayi Kuruluşları İçin "
Sağlık Bakanlığı HES Sunumu